

TÜRKİYE'DE İNTERNET GAZETECİLİĞİ AÇISINDAN YEREL BASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ VE BÖLGELER ARASI BİR DEĞERLENDİRME

Halil İbrahim Gürcan* -Onur Bekiroğlu**

ÖZET

İnternet ortamında gerçekleştirilen internet gazeteciliği, hem yaygın hem de yerel basın açısından önemli avantajlar ve birtakım potansiyeller taşımaktadır. Bu bağlamda, özellikle yerel basın için söz konusu olan yerellik unsuru internet gazeteciliği ile birlikte dönüşüme uğramaktadır. Çalışmada, Türkiye'de internet ortamında yer alan yerel basının niceliksel durumu tespit edilerek internet gazeteciliği açısından yerel basının genel görünümü betimlenmeye çalışılmaktadır. Bu doğrultuda, niceliksel durum tespiti yapılırken yerel gazete, yerel haber portalları ve haber siteleri yerel basın paydası altında birleştirilmekte ve Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Çağdaş Gazeteciler Derneği ve Medya-tr web sitelerinde yerel basının internet ortamındaki durumuna ilişkin bilgiler harmanlanarak kullanılmaktadır. Ayrıca, cari fiyatlarla kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasıla (gsyh) baz alınarak yerel basının internet ortamında yer alma durumu, bölgeler arası kapsamda değerlendirilmeye çalışılmaktadır. Netice itibarıyla; 309 adet yerel gazete, yerel haber portalı ve haber sitesinin internet ortamında yer aldığı ve dönemsel olarak niceliksel durumda önemli artışlar gerçekleştiği ortaya çıkmaktadır. Yine bölgeler arası değerlendirme sonucunda, belli bölgelerin gsyh ve internet ortamındaki yerel basın sayısı açısından doğru orantılı bir görünüm arz ettiği gözlenmektedir.

Anahtar sözcükler: İnternet gazeteciliği, internet ortamı, yerel basın.

AN OVERVIEW OF THE TURKISH LOCAL PRESS IN RESPECT OF WEB JOURNALISM AND AN EVALUATION BETWEEN REGIONS

ABSTRACT

The online publication opportunity for web journalism provides important advantages and a significant potential for both the common press and the local press as well. In this context, with web journalism, the local element which is particularly valid for the local press is undergoing a transformation. This study aims to determine at first the quantitative status quo of the Turkish online local press to obtain an overview. To achieve this, local newspapers, the local news portals and news sites have been put together under the common qualifier of the local press, and information about the situation of local journalism has been compiled from the web sites of the General Directorate of Press and Information, The Association of Modern Journalists, Medya.tr, and have been composited for analysis. Further, the regional proportions from the gross national product per head in current prices have been used as a base for comparison of internet presency of local press between regions. As a result, it has been found, that 309 local newspapers, news portals and news web sites were online at the moment of the study, and these important increases in quantity was occurring periodically. An inter-regional comparison revealed that particular regions showed a positive relation between their proportion of gross national product and the number of online local press.

Keywords: web journalism, www media, local press.

---

* Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi

** Arş. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Fakültesi

GİRİŞ

İnternet, gazetecilik mesleğinin “seyrini” ve “şeklini” önemli ölçüde etkileyen, beraberinde taşıdığı yenilikler ile medya açısından birtakım olanaklar sağlayan ve böylelikle medya kuruluşları ve gazeteciler açısından mesleğin icra biçimine değişiklikler getiren bir teknoloji olarak değerlendirilebilmektedir. Gazetecilik pratiklerinin internet ortamında gerçekleştirilen ve bu ortamın kendine özgü nitelikleri doğrultusunda gazeteciliğin yeni bir türü ortaya çıkan ve gelişen internet gazeteciliği, yaygın basın olduğu kadar yerel basın açısından da dönüştürücü potansiyeller sunmaktadır. Ancak burada unutulmaması gereken nokta; internet ve internet gazeteciliğinin taşıdığı potansiyellerin işlerlik kazanabilmesinin yerel basın kuruluşlarının kendi imkânlarıyla koşut olduğudur.

Bir diğer taraftan yerel basının kendi önemi de konuyu daha bir önemli duruma getirmektedir. Demokratik sistem içerisinde medyaya yasama, yürütme ve yargı erklerinden sonra halk adına bunları denetleme işlevi gören bir mekanizma olarak dördüncü güç konumu ile birlikte büyük bir önem atfedilmektedir. Bu konunun normatif anlamından çıkarak gerçek hayatta işlerlik kazanabilmesi ise medyanın tekelci bir yapılanma arz etmemesi ve göstermelik olmayan çoğulcu bir yapı ve işleyiş ile yurttaşların erişimine gerçek anlamda açık olması ile doğru orantılı gitmektedir. İşte tam bu noktada, tekelci bir yapılanmadan uzak bir nitelik ile yerel basının, demokratik gelişimin işleyişine yerelden genele doğru önemli katkılar sağladığı söylenebilmektedir.

Dolayısıyla internet teknolojisinin ve internet gazeteciliğinin sunduğu olanaklar ile bünyesinde taşıdığı potansiyellerin yerel basın açısından daha önemli bir hale geldiği değerlendirilmesi yapılabilmektedir. Tabii ki, durumun belirtilen şekilde işlemesi için ana akım medyadan farklılık gösterilmesi ve birtakım farklı niteliklerin taşınması da kaçınılmaz olmaktadır. Bu anlamda, internet ortamı ve internet gazeteciliği hem tüm insanlara alternatif medya konusunda olanaklar sunabilmekte hem de bulunduğu yörede faaliyet gösteren ve o yerin olaylarını, gelişmelerini, sorunlarını ele alarak işleyen yerel basının, bir taraftan internet ortamında yer alarak yöresinin sesini, kentinin dışına

taşıyabilmesi, daha fazla sayıda insana ulaşma potansiyelini yakalayabilmesi ve diğer taraftan içinde bulunduğu coğrafi sınırları aşarak daha genel bağlamda yerini alması söz konusu olabilmektedir.

Çalışmada, internet gazeteciliğinin yerel basına sunduğu olanaklar ve Türkiye’de yerel basının internet gazeteciliği açısından niceliksel durumu betimlenmeye ve değerlendirilmeye çalışılmaktadır. Ayrıca çalışma kapsamında, yerel basının internet ortamındaki durumu bölgeler açısından bir karşılaştırma yapılarak değerlendirilmektedir. Çalışmada, yerel gazeteler, yerel haber portalları ile yerel haber siteleri aynı payda altında buluşturularak ele alınmaktadır. Araştırma, Kasım-Aralık 2006 tarihinde gerçekleştirilmiş olup, bununla sınırlı bulunmaktadır.

Yerel basının internet ortamındaki niceliksel durumu; Basın Yayın ve Enformasyon web sitesi, Çağdaş Gazeteciler Derneği web sitesi ve Medya-tr adlı web sitesinde yerel basının internet bağlantılarına ilişkin verilerin tek tek sınanması ve bu yolla elde edilen verilerin karşılaştırılması neticesinde tespit edilmiştir. Bu yöntem ile durum tespiti yapılırken, daha önce belirtildiği üzere yerel gazeteler, yerel haber portalları ve haber siteleri, yerel basın paydası altında birleştirilerek değerlendirilmiştir.

Yerel basının internet ortamındaki durumunun bölgeler arası değerlendirilmeye çalışılmasında ise cari fiyatlarla kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasıla ve her bir bölge içerisine düşen illerin internet ortamında yer alan yerel basın sayısının toplamı baz alınmıştır. Bölgelerin sınıflandırılmasında da, Türkiye İstatistik Kurumu’nun web sitesinde yer alan sınıflandırmadan yararlanılmıştır (<http://tuikapp.tuik.gov.tr>, 2007). Bu sınıflandırma, Avrupa Birliği Bölgesel İstatistik Sistemi’ne uygun karşılanabilir istatistiki veri tabanı oluşturulması amacıyla ülke genelinde tanımlanan İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması’dır. Söz konusu sınıflandırma, 3 düzeyden oluşmaktadır. Bu çalışmada esas alınan, Düzey 1 olmuştur. Düzey 1 İstatistiki Bölge Birimleri 12 adettir (<http://www.araştırmacılar.org>, 2007). Böylelikle bu kriterler çerçevesinde yerel basının

internet ortamındaki durumu bölgeler arası bir değerlendirmeye tabi tutulmaktadır.

1. İNTERNET GAZETECİLİĞİ VE YEREL BASIN İÇİN OLANAKLAR

İnternet gazeteciliğinin avantajları, bir iletişim mecrası olarak kullanılan internet ortamının özelliklerinden kaynaklanmaktadır. Bu anlamda, internet teknolojisinin bünyesinde taşıdığı özellikler, hem genel anlamda iletişim hem de gazetecilik, habercilik açısından medya için önemli olanaklar ve potansiyeller doğurmaktadır. Bu olanakları kullanabilmenin ve potansiyelleri hayata geçirebilmenin anahtarı ise medya kuruluşlarının bütünsel olarak kendi imkânları ve toplumun haber alma alışkanlıkları ile koşut olmaktadır. Dolayısıyla internet gazeteciliği, bütün bir medya için olduğu kadar yerel basın için de aynı olanakları ve potansiyelleri taşımakta ve bazı imkânların, yerel basının yerel bir nitelik taşımasından dolayı özel bir önemi olduğu söylenebilmektedir.

İnternet ve internet gazeteciliğinin aynı zamanda farklılıkları olarak da değerlendirilebilecek bu avantajlarını şu şekilde sıralamak mümkündür (Karaduman 2003: 143):

“ - Haberi çok hızlı bir biçimde verebilmesi ve sürekli güncellenmesi.

- Okurun habere 24 saat, dilediği zaman ulaşabilmesi.

- Multimedya temelinde ses-grafik-görüntülü dosyaları kullanma.

- Arşivdeki haberlere kolayca ulaşabilme ve istenilen haberleri saklayabilme.

- Okurla interaktif etkileşim; okurun yorumlarını anında iletebilmesi.

- Haberle ilgili konularda, web sitelerinin linklerinin verilmesiyle, arka plan bilgileri-ne kolaylıkla ulaşabilme.

- Diğer medyada yer alamayan farklı haberleri bulabilme.”

Bu olanaklar hem medya kuruluşları hem de okur-izler-dinler kitle açısından büyük faydalar ve kolaylıklar sağlamaktadır.

İnternet, aynı anda her yerde hazır ve nazır olan bir teknolojidir. Hemen her yerde mevcuttur ve

ağlar aracılığıyla tüm dünyayı kapsayan global bir niteliğe sahiptir. Anlık iletişim özelliğine sahip olan bu teknoloji, bilgi ve haberlerin yayımındaki kabiliyeti ve kendi gelişimi açısından şimdiye kadar görülen en hızlı iletişim aracıdır (Wendland 2001). Buna paralel olarak, internet ve internet gazeteciliğinin özellikle yerel basın açısından önemli bir başka niteliği; coğrafi sınır anlayışını değiştirerek yerel olanın kapsamını bir hayli genişletmesidir. Öyle ki, çok ufak bir kasabada, bir ilçede yerel olarak yayınlanan bir yerel gazete internet ortamında da yer alarak aynı anda dünyanın bir başka köşesinde hatta her yerinde var olabilmektedir (Atabek 2003: 65). Bu anlamda, haber değerleri içerisinde önemli bir yerde duran yakınlık ve zamanlılık kavramlarının da internet ve internet gazeteciliği ile birlikte dönüşüme uğradığı, yerel haberlerin okurlara ulaştırılmasında kolaylıklar sağlandığı ve yerel basın açısından internetin etkili bir kitle iletişimi mecrası olduğu sonucu çıkartılabilmektedir (Gürcan ve Bayram 2005: 53).

Böylelikle internet ortamında yer alan yerel gazeteler, kendi yörelerinde yaşanan gelişmeleri, sorunları ve kendi yerel kültürleri ile değerlerini dünyanın her yanındaki insanlara ulaştırabilme imkânı bulabilmektedir. Bu olanak, basılı bir yerel gazete için mevcut sınırların ortadan kalkarak insanlara erişimin kapsamını genişletmektedir. Ayrıca internet ortamında da yayın yapan yerel gazeteler, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında yaşayan ve kendi kentleri, ilçeleri, yöreleri ile ilgili gelişmelere duyarlı ve buralardan haber alma gereksinimi içinde olan hemşerilerine de ulaşabilmektedir (Gürcan 2002: 114). Dolayısıyla internet ortamı ve internet gazeteciliği vasıtasıyla yerel gazetelerin, kendi kentlerinden, yörelerinden çok uzaklarda yaşayan insanlara erişerek kendi yörelerinden haber ulaştırırken bir aidiyet duygusu ulaştırma işlevi de görebildikleri söylenebilmektedir.

Bir başka açıdan bakıldığında, internet ortamı, alternatif medya için çeşitli imkânlar verebilmekte ve bu anlamda, kullanım amacına ve ölçüsüne bağlı olarak ideal bir ortam olabilmektedir. İnternet bu doğrultuda yerel medya açısından da alternatif kullanım olanakları ve avantajlar sunabilmektedir. Türkiye’den bu yönde bir örnek olarak yerel medya arasında yatay dayanışma ağları oluşturan ve böylelikle ortak bir haber havuzu sunan Bağımsız İletişim

Ağı gösterilebilmektedir. Sivil toplumun kendini ifade edebilmesinin bir aracı olarak yerel medyanın güçlenmesini ve böylelikle kitle iletişim araçlarındaki mevcut tekelci yapılanma ve tekesliliğe karşı durmayı hedefleyen Bağımsız İletişim Ağı, aynı zamanda yerel medyanın ekonomik, siyasal ve yasal zorluklar karşısında kendi ayakları üzerinde durabilecek bir konuma gelmesine katkıda bulunmaya çalışmaktadır. BİA bunlara yönelik olarak da, içeriğin zenginleşmesi, haberciliğin daha iyi noktalara ulaşabilmesi ve yerel yanında daha geniş bir bağlam sağlanabilmesi için internet teknolojisinin sunduğu olanaklardan yararlanarak yerel gazeteler, yerel radyo ve televizyonlar arasında haber ile program üretimi ve paylaşımı konularında yatay dayanışma ağlarını hayata geçirmektedir (Alankuş 2003: 3-5, 12).

Yatay dayanışma ağları kapsamında BİA, internet sitesinde sunulan haber, yazı, fotoğraf, karikatür vb. her türlü içerikten yerel gazete, radyo ve televizyonların maliyet yükü olmadan sadece kaynak göstermek suretiyle yararlanmasına imkân vermektedir. Dolayısıyla hem haber alma hem de bunu yaparken internet teknolojisinin sunduğu olanaklar ile herhangi bir ücret ya da telif ödeme açısından yerel medya için önemli bir destek sağlanmaktadır (Atabek 2003: 73-74).

2. TÜRKİYE’DE YEREL BASININ İNTERNET ORTAMINDAKİ NİCEL DURUMU

Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü’nün web sitesinde internet basını bölümünde yer alan gazeteler kısmında Türkiye’de illere göre yerel gazete linkleri verilmektedir. Buna göre, Türkiye’de illere bakıldığında 192 adet yerel gazetenin internet ortamında yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Ancak yerel gazetelere ait linklerin çalışıp çalışmadığına yönelik olarak yapılan denemeler neticesinde çeşitli illerdeki yerel gazetelere ait 26 bağlantının çalışmadığı ya da farklı ve ilgisiz sayfaların açıldığı görülmektedir. İstanbul ve Adana illeri içerisinde de aynı yerel gazetenin web sitesinin açıldığı ikişer bağlantı bulunmaktadır. Dolayısıyla bunların bir tane olarak sayılması gerekmektedir. Ayrıca Çorum, Denizli ve Trabzon illeri içinde yer alan birer yerel gazetenin linki tıklandığında ise sayfaları açılmakla birlikte

“yenileme çalışması” ya da “yapımda” gibi ibarelerle karşılaşılmaktadır.

Dolayısıyla Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü web sitesinde illere göre yerel gazeteler kısmındaki veriler ele alınarak incelendiğinde; 164 adet yerel gazetenin internet ortamında yer aldığı görülmektedir (<http://www.byegm.gov.tr>, 2006).

Çağdaş Gazeteciler Derneği’nin web sayfasında linkler bölümündeki yerel gazeteler kısmına bakıldığında; 204 adet yerel gazeteyle bağlantı noktası bulunmakla birlikte burada da çalışmayan linkler mevcut olup söz konusu sayı aşağıya düşmektedir. Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü sitesindeki yerel gazete linkleri bölümü ile Çağdaş Gazeteciler Derneği’nin web sitesindeki ilgili kısım karşılaştırmalı olarak incelendiğinde ise ilk sitede bulunmayan ancak ÇGD’nin sitesinde yer alan beş ilde birer yerel gazeteyle bağlantı noktası bulunan ve yerel gazetelere ait bu bağlantılar çalışmaktadır. Bu iller ve yerel gazeteler şunlardır: Adıyaman-Adıyaman Haber, Aydın-Aydın Ses, Kocaeli-Gebze Haber, Mersin-Mersin İstikbal, Tokat-Yeşil Niksar. Bunlar içerisinde sadece Yeşil Niksar adlı yerel gazetenin sayfasında “yakında geliyoruz” şeklinde bir ibare ile karşılaşılmaktadır. Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü sitesinde ise Tokat ilinde internet ortamında yer alan bir yerel gazete bulunmadığı görülmektedir. Diğer yerel gazete linki bulunmayan iller ise iki sitede de aynıdır. Ancak Manisa, Kırşehir ve Kırıkkale illerindeki bir tane olan yerel gazete linklerinin çalışmaması nedeniyle bu yerel gazeteler bağlantısı olmayan yerel gazeteler içinde değerlendirilmektedir (<http://www.cgd.org.tr>, 2006). Dolayısıyla iki sitedeki verilerin karşılaştırılması sonucunda internet ortamında yer alan yerel basın adedi 169 olarak ortaya çıkmaktadır.

Karşılaştırmada temel alınan ve yukarıdaki verilerin buna göre yeniden değerlendirildiği son site ise Medya-tr adlı web sitesidir. Medya-tr sitesinde, internet ortamında yer alan yerel basın kapsamında hem yerel gazetelerin hem de yerel haber portalları ile haber sitelerinin linkleri bulunmaktadır. Bu linkler, karşılaştırmada eksen alınan diğer iki sitenin verileri ile karşılaştırıldığında, o iki sitede olmayıp Medya-tr’de bağlantısı olan toplam 140 adet yerel

gazete, yerel haber portalı ve haber sitesinin linki bulunmakta ve yapılan denemeler neticesinde bunların çalışır durumda olduğu görülmektedir. Buradan elde edilen veriler sonucunda, diğer sitelere bakıldığında bağlantısı görülmeyen 21 ilin yerel basınının internet ortamında yerel gazete, yerel haber portalı ya da yerel haber siteleri ile yer aldığı ortaya çıkmaktadır (www.medya-tr.com, 2007).

Bu karşılaştırmalı inceleme neticesinde ortaya çıkan veriler ışığında; 309 adet yerel basın (yerel gazete, yerel haber portalı ve haber sitesi) internet ortamında yer aldığı söylenebilmektedir. Bir diğer taraftan, Türkiye’de 78 ilde yayınlanan çeşitli yerel basın kuruluşları internet ortamında yer alırken, 3 ilde ise bunun olmadığı görülmektedir. Bu durum, şöyle bir tablo oluşturmaktadır:

Tablo 1: İnternet Ortamında Yerel Basının Genel Niceliksel Durumu

İnternet ortamındaki yerel basın sayısı	309
Yerel basını internet ortamında olan il sayısı	78
Yerel basını internet ortamında bulunmayan il sayısı	3

Diğer taraftan yerel gazete, yerel haber portalı ve haber sitelerinin en fazla olduğu (6 ile 19 arası) iller dikkate alındığında ise şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır:

Tablo 2: İnternet Ortamında Yerel Basının İllere Göre Dağılımı (6-19 Arası)

İller	Yerel Basın Sayısı
İstanbul	19
Konya	17
Bursa	13
Trabzon	11
Ankara	10
İzmir	9
Adana/Bolu/Giresun	8
Çanakkale	7
Antalya/Afyon/Batman/Hatay/Kocaeli /Muğla/ Ordu/Zonguldak	6

Yerel gazete, yerel haber portalı ve haber sitelerinin toplamının internet ortamında 5 adet ve

daha az olduğu iller ise sayısal olarak şu şekilde bir tablo oluşturmaktadır:

Tablo 3: İnternet Ortamında Yerel Basının İllere Göre Dağılımı (1-5 Arası)

İller	Yerel Gazete Sayısı
K.Maraş/Karaman/Kayseri/Kütahya/Mersin/Sivas	5
Aydın/Denizli/Edirne/Eskişehir/Isparta/Samsun/Yalova	4
Adıyaman/Amasya/Artvin/Balıkesir/Çorum/Elazığ/Erzurum / Karabük/Malatya/Osmaniye/Siirt/Ş.Urfa/Tekirdağ/Yozgat	3
Aksaray/Bartın/Bingöl/Bitlis/Diyarbakır/Gaziantep/Iğdır/Kırklareli/Manisa/Mardin/Muş/Rize/Sakarya Sinop/Tokat/Tunceli/Uşak/Van	2
Ağrı/Ardahan/Bayburt/Bilecik/Burdur/Çankırı/Erzincan/ Hakkarı/ Kars/Kırşehir/Kilis/ Niğde/Düzce/Şirnak/ Kastamonu	1

Türkiye’de yerel basının internet ortamındaki nicel durumuna dönemsel olarak bakıldığında ise 1997-1998 yıllarında internette “Özgür Kocaeli” adında bir tane yerel gazetenin bulunduğu, 1999 itibariyle yerel basının da ilgi göstermeye başladığı internet ortamında 2002 yılında 56 yerel gazetenin yer aldığı ifade edilmektedir (Gürcan 2002: 111). Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü’nün verilerine göre, 2005 yılında bu sayının 186’ya kadar çıktığı görülmektedir (Bekiroğlu ve Bal 2006: 73). 2006 yılına gelindiğinde ise yine aynı kurumun web sitesindeki verilerle yansıyan duruma göre, illere göre yapılan bir sınıflandırmada 192 adet yerel gazete bağlantısı bulunduğu görülmektedir. Ancak linklerin çalışıp çalışmadığını kontrol etmek için yapılan denemeler ve Çağdaş Gazeteciler Derneği web sitesinde internet ortamındaki yerel gazete linkleri bölümü ile Medya-tr sitesindeki yerel gazete, yerel haber portalları ve yerel haber siteleri linkleri ile karşılaştırmalı olarak yapılan incelemeler neticesinde toplam 309 adet yerel basın bağlantısı olduğu görülmektedir. Dolayısıyla Türkiye’de yerel basının internet ortamında yer alma durumunun dönemsel dökü-

müne ilişkin şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır:

Tablo 4: Yerel Basının İnternet Ortamında Yıllara Göre Niceliksel Durumu

Yıllar	İnternet Ortamındaki Yerel Basın Sayısı
1997-1998	1
2002	56
2005	186
2006	309

Bu verilerden hareketle, yerel basının internet ortamına kısa zamanda uyum sağladığı ve dönemsel olarak internet ortamında da yer alan yerel gazete, yerel haber portalı ve haber sitelerinin sayılarının arttığı sonucuna ulaşılabilmektedir.

Medya ve medya bağlantıları ile ilgili başka sitelere bakıldığında, Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Çağdaş Gazeteciler Derneği ve Medya-tr’nin web sitesinde verilen sayılardan daha düşük sayılara rastlanmaktadır. Örneğin Turkishmedia adlı internet sitesinde 150 yerel gazeteye ait bağlantı bulunurken (<http://www.turkishmedia.com>, 2006), Sitemedya’da ise 148 adet yerel gazetenin internet ortamında yer aldığı gözlenmektedir (<http://www.sitemedya.com>, 2006). Yine aynı şekilde Medya2 adlı sitede 130 tane yerel gazetenin internet sitesine bağlantı bulunduğu görülürken (<http://www.medya2.com>, 2006), Tüm-gazeteler’e ait web sitesinde 105 yerel gazeteye ait internet adresi yer almaktadır (<http://www.tumgazeteler.net>, 2006). Ancak Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü’nün yerel gazete linkleri kısmında sunulan yerel gazete bağlantılarının çalışıp çalışmadığı tek tek kontrol edildiği için ve bunlar, Çağdaş Gazeteciler Derneği sitesinde internet ortamındaki yerel gazete bağlantılarına yönelik aktarılan veriler ile karşılaştırıldığı ve sonrasında bu bileşimde elde edilen veriler, bir kez daha Medya-tr’deki yerel gazete, yerel haber portalı ve haber sitelerine ilişkin linkler tek tek denenecek ulaşılan veriler ile karşılaştırılarak incelendiği için sınıflandırmada ve tablolastırmada söz konusu veriler harmanlanarak kullanılmıştır.

3. YEREL BASININ İNTERNET ORTAMINDAKİ DURUMUNUN BÖLGELER ARASI BİR DEĞERLENDİRMESİ

Bölgeler arası değerlendirme yapabilmek amacıyla kullanılan İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması içindeki düzeylerden biri olan Düzey 1, tanımlanan 12 bölgeden oluşmaktadır. Düzey 1 içindeki 12 bölge, yine İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması’nın diğer düzeyleri olan Düzey 2 ve Düzey 3 dahilinde kapsamına şu illeri almakta (<http://www.arastirmacilar.org>, 2007) ve bu illerde internet ortamındaki yerel basının toplam sayısının bulunmasıyla söz konusu 12 bölgeye düşen sayı ortaya çıkmaktadır:

Düzey 1’e göre 12 Bölge:

1. İstanbul: 19 adet
2. Batı Marmara: Tekirdağ+ Balıkesir+ Edirne+ Kırklareli+ Çanakkale: 19 adet
3. Ege: İzmir+ Aydın+ Manisa+ Denizli+ Muğla+ Afyon+ Kütahya+ Uşak: 38 adet
4. Doğu Marmara: Bursa+ Kocaeli+ Eskişehir+ Bilecik+ Sakarya+ Düzce+ Bolu+ Yalova: 39 adet
5. Batı Anadolu: Ankara+ Konya+ Karaman: 32 adet
6. Akdeniz: Antalya+ Adana+ Hatay+ Isparta+ Burdur+ Mersin+ K.Maraş+ Osmaniye: 38 adet
7. Orta Anadolu: Kırıkkale+ Kayseri+ Aksaray+ Niğde+ Nevşehir+ Kırşehir+ Sivas+ Yozgat: 17 adet
8. Batı Karadeniz: Zonguldak+ Kastamonu+ Karabük+ Bartın+ Samsun+ Çorum+ Sinop+ Tokat+ Çankırı+ Amasya: 27 adet
9. Doğu Karadeniz: Trabzon+ Ordu +Giresun +Rize+ Artvin+ Gümüşhane: 30 adet
10. Kuzeydoğu Anadolu: Erzurum+ Ağrı+ Erzincan+ Bayburt+ Kars+ Iğdır+ Ardahan: 10 adet
11. Ortadoğu Anadolu: Malatya +Elazığ+ Bingöl+ Van+ Tunceli+ Muş+ Bitlis+ Hakkari: 17 adet

12. Güneydoğu Anadolu: Ş.Urfa+ G.Antep+ Mardin+ Adıyaman+ Kilis+ Diyarbakır+ Batman+ Şırnak+Siirt: 23 adet

Bu 12 bölgenin YTL ve Dolar cinsinden cari fiyatlarla kişi başına düşen gayri safi yurtiçi

hasıla oranı (<http://tuikapp.tuik.gov.tr>, 2007) ile aynı zamanda yukarıda her bölgenin kapsadığı illerin internet ortamında yer alan yerel basın (yerel gazete+yerel haber portalı+yerel haber sitesi) sayısı şöyle bir tablo ortaya çıkartmaktadır:

Tablo 5: Bölgelere Göre Kişi Başına Düşen GSYH ve İnternetteki Yerel Basın Sayısı

BÖLGE ADI	Cari fiyatlarla Kişi Başına Düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (YTL)	Cari fiyatlarla Kişi Başına Düşen Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (\$)	İnternet Ortamında Yerel Basın Sayısı
Türkiye	2600	2146	
Doğu Marmara	3959	3268	39
İstanbul	3711	3063	19
Ege	3082	2545	38
Batı Marmara	2907	2399	19
Batı Anadolu	2802	2313	32
Akdeniz	2472	2041	38
Batı Karadeniz	2068	1707	27
Orta Anadolu	1917	1582	17
Doğu Karadeniz	1730	1428	30
Güneydoğu Anadolu	1437	1186	23
Ortadoğu Anadolu	1297	1071	17
Kuzeydoğu Anadolu	1114	919	10

Tablo 5'te bölgeler açısından cari fiyatlarla kişi başına düşen GSYH büyük orandan küçüğe doğru sıralanmıştır. Buna göre, bazı bölgelerin gelirleri ile paralel bir şekilde internet ortamındaki yerel gazete, yerel haber portalı ve haber sitesi sayısı yüksek ve bazılarının da yine gelirlerine koşut biçimde bu sayı düşük olmakla birlikte bunun bütün bölgeler açısından doğru bir orantıya sahip olmadığı görülmektedir. Öyle ki, cari fiyatlarla kişi başına düşen en yüksek GSYH'ye Doğu Marmara bölgesi sahiptir. Doğu Marmara bölgesi, en yüksek GSYH'ye koşut olarak internet ortamında yerel basın sayısı açısından da 39 adet ile diğer bölgeler içinde birinci sırada yer almaktadır. GSYH açısından ikinci sırada yer alan İstanbul ise internet ortamında 19 yerel basın organı ile bulunmaktadır. Bunun nedeninin, diğer bölgelerin birden fazla ili kapsamasına rağmen İstanbul'un sadece tek bir il olarak bölge konumunda ele alınmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ancak bu durum, iller bazında bakıldığında, İstanbul'un internet ortamındaki yerel basının sayı adedi açısından ilk sırada yer

aldığını göstermektedir. GSYH açısından sıralamada üçüncü olan Ege bölgesinin de benzer şekilde internet ortamında yerel basın adedi açısından da üçüncü olduğu ortaya çıkmaktadır. Sıralamada sonuncu sırada bulunan Kuzeydoğu Anadolu bölgesi ile sondan ikinci olan Ortadoğu Anadolu Bölgesi de internet ortamında yerel basın sayısı sıralamasında da aynı konumda yer almaktadırlar.

Diğer bölgelerin bazılarında da iki karşılaştırma arasında yakınlıklar bulunmakla birlikte örneğin internet ortamında yerel basın sayısına ilişkin sıralamada 30 adet ile 4. sırada yer alan Doğu Karadeniz bölgesinin GSYH bakımından 9. sırada yer aldığı görülmektedir. Oysa kişi başına düşen 2907 YTL GSYH sıralamasında 4. sırada bulunan Batı Marmara bölgesi diğer sıralamada 19 adet ile 7. sırada yer almaktadır. Sonuçta bölgelere göre söz konusu kriterler arasında belirli bölgelerde belirli oranlarda ve görece bir bağıntı olduğu değerlendirilmesi yapılabilmektedir.

SONUÇ

İnternet ortamı ve bu ortamda gerçekleştirilen internet gazeteciliği; hızdan eş zamanlı olmaya, çoklu ortamdaki interaktifliğe ve 7 gün 24 saat erişime kadar çeşitli seçenekler sunan ve komumuz itibariyle özellikle yerel basın açısından âdeta dünyaya açılan pencere işlevi görebilen bir iletişim mecrası olarak değerlendirilebilmektedir. Öyle ki, aynı zamanda internet ortamında yerini alan bir yerel basın için sınırların buharlaştığını söylemek mümkün olmaktadır. O yerel basının faaliyet gösterdiği yöreden olan ancak hayatın bir başka şehre ve hatta çok uzak dahi olsa dünyanın bir başka ülkesine sürüklendiği bir insan, internet vasıtasıyla yerel gazetesinin sanal versiyonuna, yerel haber portalları ve yerel haber sitelerine ulaşabilmekte ve kendi kentinde, yöresinde yaşanan gelişmelerden haberdar olabilmektedir. Bir başka deyişle, internetin, uzakların yakın olması niteliği ile bezenmiş yeni bir yerellik anlayışı getirdiği söylenebilmektedir.

Türkiye’de internet ortamında yer alan yerel gazete, yerel haber portalı ile haber sitelerinin sayısının yıllar itibariyle arttığı görülmektedir. Bu artış, dönemsel olarak nicel bir artış olmakla birlikte internetin ve burada icra edilen internet gazeteciliğinin sağladığı imkânlardan yerel basının da kendi olanakları ölçüsünde her geçen dönem artan bir oranda yararlanma yoluna gittiği değerlendirilebilir. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki; internetin sunduğu çeşitli olanaklar bir web sitesi oluşturma anlamında da geçerli olduğu ve bu durum, çok da büyük maliyetler gerektirmediği için yerel basının internet ortamında yer almasına ilişkin nicel durumun değişkenliğinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Son olarak, internet ortamında yerel basın durumunun bölgelere göre bir inceleme yapıldığında, cari fiyatlarla kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasıla temel alınarak gerçekleştirilen bir karşılaştırma neticesinde; İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması içerisinde belirli bölgelerin söz konusu kriter ile internet ortamındaki yerel basın sayısının paralellik arz ettiği söylenebilmektedir.

KAYNAKLAR

Alankuş S (2003) BİA ve BİA Eğitim Çalışmaları Üzerine, S Alankuş (der) Yeni İletişim

Teknolojileri ve Medya, IPS İletişim Vakfı Yayınları, İstanbul, ss 5-24.

Atabek Ü (2003) Yeni İletişim Teknolojileri ve Yerel Medya İçin Olanaklar, S Alankuş (der), Yeni İletişim Teknolojileri ve Medya, IPS İletişim Vakfı Yayınları, İstanbul, ss 55-84.

Bekiroğlu O ve Bal E (2006) Sanal Alemin Yerel Aktörleri: Konya Yerel Basını Üzerine Bir Analiz, Selçuk İletişim, 4 (2), 71-85.

Gürcan H İ (2002) İnternet Gazeteciliği, Yerel Gazetecilikte Meslek İçi Eğitim Seminerleri Dizisi: 25 (Batman), Konrad Adenauer Vakfı ve Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, İstanbul.

Gürcan H İ ve Bayram F (2005) Yerel Haberlerin İnternet Ortamında Görünümleri-Denizli, Eskişehir Ve Erzurum Örneğinde Bir Değerlendirme. Selçuk İletişim. 3 (4), 53-62.

<http://tuikapp.tuik.gov.tr/BolgeselIstatistik/tablonOlustur.do>, (15.01.2007).

<http://www.arastirmacilar.org/default.asp?tid=6001&Ing=tr>, (15.01.2007).

<http://www.byegm.gov.tr/TURKBASINI/turkbasin/gazete.htm>, (01.12.2006).

<http://www.cgd.org.tr/linkler.htm>, (02.12.2006).

<http://www.medya2.com/default2.aspx?mdl=tumListe&kid=4>, (01.12.2006).

<http://www.medya-tr.com/yerelgazeteler.asp>, (15.01.2007).

<http://www.sitemedya.com/gazeteler.asp>, (01.12.2006).

<http://www.tumgazeteler.net/>, (01.12.2006).

http://www.turkishmedia.com/arama/index.php?&t=sub_pages&link_order_c=link_hits&link_sort_c=desc&cat=2765&start=0&, (01.12.2006).

Karaduman M (2003) İnternet ve Gazetecilik, S Alankuş (der), Yeni İletişim Teknolojileri ve Medya, IPS İletişim Vakfı Yayınları, İstanbul, ss 137-150.

Wendland M (2001) Five Things Journalists Need To Know About The Net, http://www.poynter.org/content/content_view.asp?id=4439, (25.12.2006).